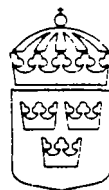

Regeringens proposition

1989/90:96

om skärpt investeringsskatt för vissa
byggnadsarbeten

Prop.
1989/90:96

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 8 februari 1990.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Kjell-Olof Feldt

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås som ett led i åtstramningen av den svenska ekonomin skärpningar av den nyligen införda regionala investeringsavgiften på oprioriterade byggnadsarbeten. Avgiften höjs från 10 % till 30 % och utvidgas till att omfatta även Göteborgsområdet. Lagstiftningen förlängs till att omfatta även byggnadsarbeten som påbörjas under år 1991. Vidare byts beteckningen "investeringsavgift" ut mot "investeringsskatt".

De nya bestämmelserna föreslås gälla för byggnadsarbeten som påbörjas under tiden den 9 februari 1990 – den 31 december 1991.

1 Förslag till Lag om ändring i lagen (1989:471) om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:471) om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten

dels att i 2, 3, 5, 9, 10 och 12–14 §§ ordet "investeringsavgift" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "investeringskatt" i motsvarande form,

dels att i 5, 7, 12 och 14 §§ ordet "avgift" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "skatt" i motsvarande form,

dels att i 3, 5, 7 och 12 §§ ordet "avgiftsbelagt" skall bytas ut mot "skattepliktigt",

dels att rubriken till lagen samt 1 och 4 §§ skall ha följande lydelse.

Lag om investeringskatt för vissa byggnadsarbeten

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

För byggnadsarbete, som påbörjas under tiden den 27 maj 1989–den 31 december 1990, skall *investeringsavgift* betalas till staten, om arbetet utförs i annan kommun i Stockholms län än Norrtälje och Södertälje *samt* i Uppsala och Håbo kommuner i Uppsala län och arbetet helt eller till övervägande del avser

För byggnadsarbete, som påbörjas under tiden den 27 maj 1989–den 31 december 1991, skall *investeringskatt* betalas till staten, om arbetet utförs i annan kommun i Stockholms län än Norrtälje och Södertälje, i Uppsala och Håbo kommuner i Uppsala län, i *Kungsbacka kommun i Hallands län, i Göteborgs, Här-ryda, Kungälv, Mölndals, Partille och Stenungsunds kommuner i Göteborgs och Bohus län samt i Ale och Lerums kommuner i Älvsborgs län* och arbetet helt eller till övervägande del avser

1. bensinstation, reparationsverkstad för motorfordon, parkeringshus eller sådan parkeringsanläggning som ej inrättas i anslutning till ny bostadsbebyggelse.

2. butiks-, kontors-, bank-, hotell- eller restauranglokaler,

3. förvaltningsbyggnad,

4. kyrkliga eller andra samlingslokaler eller nöjeslokaler,

5. sporthall eller annan idrottsanläggning,

6. bostadshus som uppförs utan statligt stöd och inte är avsett uteslutande för fritidsändamål, eller

7. bostadshus som är avsett uteslutande för fritidsändamål, om arbetet ingår i ett byggnadsföretag som omfattar mer än ett sådant hus.

Rivning av byggnad anses vid tillämpning av denna lag inte som byggnadsarbete.

4 §

Investeringsavgift tas ut med 10 procent av byggnadskostnaden för *avgiftsbelagt* arbete. *Investeringsavgiften* fastställs av länsskattemyndigheten i det län där byggnadsplatsen är belägen och betalas till denna länsskattemyndighet.

Preliminär *avgift* utgår med 10 procent av den beräknade byggnadskostnaden. Slutlig *avgift* fastställs när arbetet har slutförts.

Preliminär och slutlig *avgift* avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Investeringsskatt tas ut med 30 procent av byggnadskostnaden för *skattepliktigt* arbete. *Investeringsskatten* fastställs av länsskattemyndigheten i det län där byggnadsplatsen är belägen och betalas till denna länsskattemyndighet.

Preliminär *skatt* utgår med 30 procent av den beräknade byggnadskostnaden. Slutlig *skatt* fastställs när arbetet har slutförts.

Preliminär och slutlig *skatt* avrundas nedåt till helt hundratal kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1990. Bestämmelserna om utvidgat geografiskt tillämpningsområde och höjd skattesats tillämpas i fråga om byggnadsarbete som påbörjas efter den 8 februari 1990.

2 Förslag till Lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69)

Prop. 1989/90:96

Härigenom föreskrivs att 1 § skattebrottslagen (1971:69) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller i fråga om skatt eller avgift enligt

1. lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lagen (1927:321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar, kommunalskattelagen (1928:370), lagen (1933:395) om ersättningsskatt, lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, lagen (1946:324) om skogsvårdsavgift, lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, lagen (1958:295) om sjömansskatt, lagen (1983:219) om tillfällig vinstskatt, lagen (1983:1086) om vinstdelningsskatt, lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, lagen (1986:1225) om tillfällig förmögenhetsskatt för livförsäkringsbolag, understödsföreningar och pensionsstiftelser, lagen (1989:346) om särskild vinstskatt, lagen (1989:471) om *investeringsavgift* för vissa byggnadsarbeten,

2. lagen (1928:376) om skatt på lotterivinster, lagen (1941:251) om särskild varuskatt, lagen (1957:262) om allmän energiskatt, lagen (1961:372) om bensinskatt, lagen (1961:394) om tobaksskatt, stämpelskattelagen (1964:308), lagen (1968:430) om mervärdeskatt, lagen (1972:266) om skatt på annonser och reklam, lagen (1972:820) om skatt på spel, lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar, vägtrafikskattelagen (1973:601), lagen (1973:1216) om särskild skatt för oljeprodukter och kol, bilskrotningslagen (1975:343), lagen (1976:338) om vägtrafikskatt på vissa fordon, som icke är registrerade i riket, lagen (1977:306) om dryckesskatt, lagen (1978:69) om försäljningsskatt på motorfordon, lagen (1978:144) om skatt på vissa resor, lagen (1982:691) om skatt på vissa kassetband, lagen (1982:1200) om skatt på videobandspelare, lagen (1982:1201) om skatt på viss elektrisk kraft, la-

1. lagen (1908:128) om bevillningsavgifter för särskilda förmåner och rättigheter, lagen (1927:321) om skatt vid utskiftning av aktiebolags tillgångar, kommunalskattelagen (1928:370), lagen (1933:395) om ersättningsskatt, lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, lagen (1946:324) om skogsvårdsavgift, lagen (1947:576) om statlig inkomstskatt, lagen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, lagen (1958:295) om sjömansskatt, lagen (1983:219) om tillfällig vinstskatt, lagen (1983:1086) om vinstdelningsskatt, lagen (1984:1052) om statlig fastighetsskatt, lagen (1986:1225) om tillfällig förmögenhetsskatt för livförsäkringsbolag, understödsföreningar och pensionsstiftelser, lagen (1989:346) om särskild vinstskatt, lagen (1989:471) om *investerings*skatt för vissa byggnadsarbeten,

¹ Senaste lydelse 1989:472.

gen (1983:1053) om skatt på omsättning av vissa värdepapper, lagen (1983:1104) om särskild skatt för elektrisk kraft från kärnkraftverk, lagen (1984:351) om totalisatorskatt, lagen (1984:355) om skatt på vissa dryckesförpackningar, lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter, lagen (1984:405) om stämpelskatt på aktier, lagen (1984:409) om avgift på gödselmedel, lagen (1984:410) om avgift på bekämpningsmedel, lagen (1984:852) om lagerskatt på viss bensin, vägtrafikskattelagen (1988:327), lagen (1988:328) om vägtrafikskatt på utländska fordon, lagen (1988:1567) om miljöskatt på inrikes flygtrafik.

3. lagen (1981:691) om socialavgifter.

Lagen gäller även preliminär skatt, kvarstående skatt och tillkommande skatt som avses i uppbördslagen (1953:272).

Lagen tillämpas inte om skatten eller avgiften fastställs eller uppbärs i den ordning som gäller för tull och inte heller beträffande restavgift, skattetillägg eller liknande avgift.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 1990.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 8 februari 1990

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, S. Andersson, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Engström, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Molin, Sahlén

Föredragande: statsrådet Feldt

Proposition om skärpt investeringsskatt för vissa byggnadsarbeten

1 Inledning

Regeringen föreslog i prop. 1988/89:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1989/90, m.m. (kompletteringspropositionen) vissa åtstramningar på det ekonomisk-politiska området. Bl.a. föreslogs en tillfällig höjning av mervärdesskatten och en tillfällig höjning av den allmänna löncavgiften. Riksdagen godtog inte regeringens förslag i dessa delar (1988/89:FiU30, rskr. 327). En av de åtgärder som i stället beslutades var en tidsbegränsad regional investeringsavgift om 10 % av byggnadskostnaderna på visst oprioriterat byggande.

Jag avser nu att ta upp frågan om en skärpning av investeringsavgiften. Av skäl som jag återkommer till används fortsättningsvis beteckningen "skatt" i stället för "avgift". Vid beredning av lagstiftningsärendet har synpunkter inhämtats från riksskatteverket, som lämnat förslagen utan erinran.

2 De nya reglerna

Mitt förslag: Den tidsbegränsade regionala investeringsskatten på oprioriterat byggande enligt lagen (1989:471) om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten höjs från 10 % till 30 %. Det geografiska tillämpningsområdet utvidgas till att omfatta även Göteborgsområdet. De nya reglerna omfattar oprioriterade byggnadsarbeten som påbörjas efter den 8 februari 1990. Lagstiftningen förlängs till att omfatta även byggnadsarbeten som påbörjas under år 1991. Beteckningen "investeringsavgift" byts ut mot "investeringskatt".

Skälen för mitt förslag: I syfte att dämpa aktiviteten på byggmarknaden och vidga utrymmet för produktion av nya bostäder infördes våren 1989 en tids-

begränsad regional skatt på bl.a. nybyggnation av kontorslokaler och vissa andra oprioriterade byggnadsarbeten (1988/89:FiU36, SFS 1989:471-473). Skatten tas ut med 10 % på byggnadskostnaderna på oprioriterade byggnadsarbeten i annan kommun i Stockholms län än Norrtälje och Södertälje samt i Uppsala och Håbo kommuner i Uppsala län. Skatteplikten gäller byggnadsarbeten som påbörjas under tiden den 27 maj 1989 – den 31 december 1990.

Som oprioriterade byggnadsarbeten räknas bl.a. arbeten på bensinstationer, bilverkstäder, butiks-, kontors-, bank-, hotell- och restauranglokaler, sporthallar, idrottsanläggningar, förvaltningsbyggnader samt samlings- och nöjeslokaler. Skatten utgår endast om byggnadskostnaden överstiger 5 milj. kr. Undantag görs också bl.a. för byggnadsarbeten som föranleds av vissa tvångssituationer.

Den svenska ekonomin kännetecknades under år 1989 av högt kapacitetsutnyttjande. Pris- och kostnadsökningarna har varit väsentligt högre än i omvärlden. Överhettningen har gjort sig gällande i så gott som hela landet och har varit särskilt uttalad inom byggsektorn, framför allt i Stockholms- och Uppsalaområdet samt efter hand även i Göteborgsområdet.

Under de senaste månaderna har problemen accentuerats. Industrikonjunkturen har försvagats. Samtidigt har lönekostnaderna och priserna på hemmamarknaden fortsatt att öka i snabb takt. Konkurrenskraften har därmed försämrats ytterligare och exportutvecklingen har dämpats. Underskottet i bytesbalansen har ökat.

I årets finansplan slogs fast att inflationen är det centrala stabiliseringspolitiska problemet (prop. 1989/90:100, bil. 1). Det framhölls att överhettningen i den svenska ekonomin nu gått så långt och att pris- och löneökningstakten länge legat så högt att en ytterligare åtstramning av den ekonomiska politiken är motiverad. Regeringen förklarade sig emellertid beredd att – innan sådana åtgärder vidtogs – överlägga med arbetsmarknadens parter om möjligheterna att bryta den alltför höga löneökningstakten och få ned inflationen.

När dessa överläggningar nu avslutats kan konstateras att förutsättningar inte föreligger för att snabbt teckna centrala löneavtal för 1990/91 som skulle innebära ett trendbrott i kostnadsutvecklingen. Den ekonomiska politiken bör därför stramas åt ytterligare. En åtgärd är att skärpa investeringsskatten.

Den nuvarande investeringsskatten på 10 % har inte lett till åsyftat resultat. Det finns därför skäl att höja skattesatsen och ge lagstiftningen en vidgad tillämpning. En enligt min mening lämplig skattesats är 30 %. Geografiskt bör tillämpningsområdet utsträckas till att omfatta även Göteborgsområdet. Vidare bör lagstiftningen förlängas till att avse byggnadsarbeten som påbörjas även under år 1991.

När det gäller den närmare avgränsningen av Göteborgsområdet bör detta sammanfalla med Göteborgs A-region. Undantag bör dock göras för Tjörns och Öckerö kommuner i Göteborgs och Bohus län samt för Alingsås och Värgårda kommuner i Älvsborgs län. Göteborgsområdet kommer då att omfatta Kungsbacka kommun i Hallands län, Göteborgs, Härryda, Kungälv, Mölndals, Partille och Stenungsunds kommuner i Göteborgs och Bohus län samt Ale och Lerums kommuner i Älvsborgs län.

Med hänsyn till lagstiftningens karaktär och syfte föreligger särskilda skäl att låta de nya reglerna gälla omgående (jfr 1988/89:FiU36 s. 4, SFS 1989:471). Riksdagen bör därför med stöd av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 10 § andra stycket regeringsformen besluta att de nya reglerna skall tillämpas i fråga om byggnadsarbeten som påbörjas fr.o.m. dagen efter propositionens avlämnade, dvs. den 9 februari 1990.

Vid lagstiftningens införande uttalade finansutskottet att det borde övervägas om inte intäkterna senare kunde återföras till regionen för bl.a. produktion av nya bostäder. Det borde ankomma på regeringen att närmare överväga frågan och till riksdagen återkomma med förslag. Enligt min mening är det med hänsyn till den höga aktiviteten i de aktuella regionerna inte lämpligt att nu återföra några medel. Detta gäller även för ett så angeläget ändamål som bostadsbyggande. Ett ställningstagande i ämnet bör därför anstå ytterligare. Till bilden hör också att de budgetmässiga effekterna av investeringsskatten är svårkalkylerade.

Jag har genomgående använt beteckningen investeringsskatt i stället för investeringsavgift. En avgift i statsrättslig mening föreligger i de fall det utgår ett specificerat vederlag för den erlagda penning prestationen. En avgift föreligger även för det fall penning prestationen tas ut endast i näringsreglerande syfte och i sin helhet tillförs näringsgrenen i fråga enligt särskilda regler. Exempel på sådana avgifter är prisregleringsavgifter inom jordbruket och fisket. Övriga penning prestationer till det allmänna är med undantag för viten, böter och andra straffrättsliga pålagor att anse som skatter. Något vederlag skall inte tillfalla de byggherrar som betalar den aktuella pålagan. Även om intäkterna skulle komma att återföras till regionerna i fråga innebär det inte att pålagan kan betraktas som en näringsreglerande avgift. Inte heller föranleder dess prohibitiva karaktär till annan bedömning. Pålagan är därför statsrättsligt att beteckna som skatt. Något skäl att likväl beteckna den som en avgift föreligger inte. Jag vill också tillägga att riksdagen vid sin behandling av lagstiftningsärendet angående miljöskatt på inrikes flygtrafik avslagit motioner om att den pålagan borde betecknas som avgift (prop. 1988/89:39, SKU10, SFS 1988:1567).

Mitt förslag föranleder materiella ändringar i 1 och 4 §§ lagen om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten. Övriga ändringar i lagen föranleds av den terminologiska förändringen. En följdändring görs i skattebrottslagen (1971:69).

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1989:471) om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten,
2. lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69).

De föreslagna lagändringarna är av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

4 Hemställan

Prop. 1989/90:96

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

